

Гончарова І.П.

Кафедра технологій навчання,
охорони праці та дизайну
Білоцерківський інститут
неперервної професійної освіти
ДЗВО «Університет менеджменту освіти»,
старший викладач

**ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
ДЛЯ ЕФЕКТИВНОГО ВПРОВАДЖЕННЯ
ПРОФОРІЄНТАЦІЙНИХ ПРОГРАМ**

Анотація

Тези присвячені аналізу можливостей використання цифрових технологій у профорієнтації як засобам реалізації принципу персоналізації освіти. Розглянуто можливості застосування електронних сервісів у професійному консультуванні абітурієнтів, наведено прийоми професійної орієнтації, за допомогою яких вибір професії випускником стає більш ефективним.

Тези доповіді

Розвиток інформаційного суспільства передбачає впровадження цифрових інформаційних технологій у всі сфери життя. Завдяки стрімкому розвитку цифрових технологій виникає нове інформаційне довкілля, формується інформаційне суспільство. Освітня система, у зв'язку з цим, має повноцінно відповідати сучасним актуальним викликам, готувати підростаюче покоління до вибору професійної діяльності у цифровому середовищі.

Під професійною орієнтацією розуміється допомога особистості у використанні власних, притаманних їй особливостей, наданні можливості розвивати їх так, щоб вона була спроможною обирати для себе галузі

навчання та праці в ході мінливих умов її життя з метою, з одного боку, бути корисною суспільству, а з іншого – досягти самореалізації [3, с.6]. Профорієнтація – це цілеспрямована комплексна діяльність з підготовки молоді до обґрунтованого вибору професії відповідно до особистих інтересів, здібностей та суспільних потреб у кадрах.

До проблем, пов'язаних з професійним самовизначенням протягом багатьох років пред'являли і пред'являють науковий інтерес такі видатні люди, як Б.О. Федоришин, Є. І. Клімов, А. Є. Голомшток, М. С. Пряжніков, Е. Ф. Зеєр, Г. Ю. Айзенк та інші, серед зарубіжних науковців слід виділити Є.Гінзберга, Д.Холланда, Д.Дьюї, Т.Каплоу, Ю.Гільбуха, Д.Сьюпера та ін. Сучасні українські дослідники (Є.В. Єгорова, Н.І. Литвинова, І.П. Маноха, М.В. Папуча, Н.А. Побірченко, В.В. Рибалка, В.В. Синявський, Б.О. Федоришин та ін.) розуміють професійне самовизначення як діяльнісний прояв свідомого суб'єкта, що здійснює життєво важливий вибір [2, с.171].

З кожним днем все більше людей стають активними користувачами онлайн-простору, серед яких переважають діти молодшого та середнього віку. Саме в цей час у дітей формується коло інтересів, що впливає на становлення схильності до певного роду діяльності, отже, великий вплив на підлітків мають соціальні мережі, комп'ютерні ігри та різні інформаційні портали. Це призводить до необхідності створення нових підходів до організації освітнього простору і, зокрема, пояснює ефективність використання цифрових технологій у процесі професійного самовизначення.

Із запровадженням карантинних заходів, пов'язаних з Covid 19, спрямованих на збереження здоров'я та життя кожної людини, у зв'язку із введенням воєнного стану в Україні в наслідок агресії Російської Федерації проти України (Указу Президента України № 64 від 24.02.2022 «Про введення воєнного стану в Україні», Указ Президента України від 14.03.2022 № 133/2022 «Про продовження строку дії воєнного стану в

Україні») в усіх освітніх закладах України виникла необхідність переходу до дистанційного навчання в режимі онлайн. У зв'язку із цим виникла потреба у коригуванні організації освітнього процесу, у тому числі і пошуку та реалізації нових форм та методів профорієнтаційної роботи.

Основними завданнями профорієнтаційної роботи у закладі професійної (професійно-технічної) освіти у виниклих умовах є:

- популяризація закладу та робітничих професій;
- надання профорієнтаційної підтримки молоді у процесі вибору профілю навчання та сфери майбутньої професійної діяльності;
- формування у молоді професійного самовизначення в умовах свободи вибору сфери діяльності, відповідно до своїх можливостей, здібностей та з урахуванням вимог ринку праці.

На сьогоднішній день основними проблемами профорієнтації молоді є:

1. Обмежена можливість участі у профорієнтаційних заходах, пов'язаних із територіальною належністю.
2. Дефіцит інформаційних джерел, здатних дати зрозумілі відповіді на такі питання, як «Де працює?» та «Чим займається?» спеціаліст тієї чи іншої професії.

Вирішенням цих проблем може стати створення інформаційного ресурсу, в якому будуть міститися відомості про діяльність професійних (професійно-технічних) закладів освіти, реалізовані напрями підготовки та можливості подальшого працевлаштування.

У вересні 2021 року за підтримки МОН в Україні стартував масштабний всеукраїнський проєкт із профорієнтації та побудови кар'єри «Обери професію своєї мрії» (<https://hryoutest.in.ua/>). Основна мета проєкту – у найкоротший термін побудувати ефективну профорієнтаційну систему, яка з'єднає сферу освіти з реальним ринком праці для підготовки висококваліфікованих кадрів та не поступатиметься найкращим міжнародним аналогам. На платформі всеукраїнського проєкту з

профорієнтації та побудов кар'єри молодь може пройти профорієнтаційне тестування та визначити свою схильність до різних сфер професійної діяльності, отримати консультацію кар'єрного радника, ознайомитись із трендами ринку праці, відвідати онлайн-екскурсії на найкращі українські підприємства. Також на сайті МОН здобувачі освіти закладів загальної середньої освіти можуть ознайомитись з профорієнтаційним буклетом для молоді (<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/proforiyentaciya-shkolyariv>), який розроблений з метою здійснення ефективної профорієнтаційної роботи серед молоді, її професійного та кар'єрного консультування. Буклет включає ефективні інструменти для молоді, яка прагне свідомо обирати майбутню професію та розвивати свою кар'єру, а також для фахівців, які допомагають молоді з професійним самовизначення та кар'єрним розвитком.

Найбільш ефективним способом профорієнтаційної роботи може бути реклама в інтернет-просторах, наприклад за допомогою таргетингової реклами в соціальних мережах. Таргетована реклама прив'язана не до вмісту сторінок, а до користувачів: стать, вік, місце проживання, коло інтересів. Це дозволить викликати інтерес не лише абітурієнтів, а й школярів середнього віку, а також їхніх батьків. Налаштувавши правильно показ, можна «виловити» серед мільйонів людей потенційних абітурієнтів.

Віртуальний кабінет профорієнтації – одна з нових форм організації профорієнтаційної роботи. Він створюється на сайті закладу освіти як форма інтерактивного спілкування та є електронним інформаційним ресурсом. Робота віртуального кабінету спрямована на активізацію здобувача освіти, формування в нього прагнення самостійного вибору професії з урахуванням отриманих знань про свої здібності, про перспективи свого професійного шляху.

Гейміфікація – це новий тренд в освіті, який передбачає залучення до діяльності через ігрові процеси та дає можливість моделювати своє

майбутнє. Цей метод зрозумілий і цікавий для «цифрової» молоді. В умовах ігрової реальності, виконуючи різні завдання та тести, майбутньому абітурієнту набагато цікавіше ознайомитися зі світом професій, отримати їх опис та інформацію про відповідні вищі.

Можливості застосування сучасних цифрових технологій у сучасних умовах величезні, важливо направити їх у потрібне і правильне русло. Цифровий простір є дуже ефективним способом надання інформації. Простота у використанні та доступність інформації, ось головні плюси. Також на даний момент цифровий простір – це місце існування сучасної молоді, що дозволить показати їм все в розширеному вигляді.

Список використаних джерел

1. Концепція реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2019-%D1%80#n8> (дата звернення 03.10.2022).

2. Психологія профорієнтації у системі педагогічної освіти: [монографія] / Єгорова Є.В., Ігнатович О.М., Кобченко В.В., Литвинова Н.І. [та ін.] ; за ред. О.М. Ігнатович. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. – 248 с.

3. Зінченко В. П., Янцур М. С. Теорія і практика розбудови системи професійної орієнтації в сучасних умовах / Зінченко В. П., Янцур М. С. // Оновлення змісту і методів психології освіти та професійної орієнтації: Наук. зап. РДПШ. – Рівне, 1998.– Вип. 4. с.4–15.

4. Бех І. Професійна спрямованість змісту навчання трудової діяльності школярів / І. Бех, М. Тименко // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка № 5. – 1999. – с. 15-21